

JOSEF MAŠEK

PAMĚTI

Z MINULOSTI

HLOHOVČIC

S OKOLÍM

SPOLUPRÁCE : JOSEF BOUC

Obsah:

Úvod: Proč jsem paměti psal.

A. Historická část:

Strana:

Nejstarší zprávy o našem kraji

2

O původu našich předků

8

První písemná zpráva o Hlohovčičech -

Hlohovčice zboží hlohovské trze

10

Hrádek Škrohlebský (Ladembok)

12

Hlohovčice zboží kamenné

26

O ránech na Rokovně

29

Hlohovčice poddanská ves Trautsmannsdorfská

33

Hlohovčice osada nastava - založená a osídlená

37

Hlohovčická báje

44

Uvedlíci - jména

51

Sedláci a chalupníci

57

Chalupníci, bezzemci a ohnedi

64

Hlohovčice po zrušení roboty

67

Farnost a hřbitov

68

Kříže a křížky

70

Školní docházka hlohovčických dětí

72

Pošta

79

Obecní stehoré

81

Sousedská cihelna

91

Staré Hlohovčice ze vzpomínek

95

Ze zápisů v kronikách

101

Jak se u nás žilo v letech 1878-1902

104

B. Národopis (folklor) v životě našich předků

Lidé a život na dvoře

116

Drůr - národopis

119

Hospodářské budovy jednotlivě

122

Obytné stavení

128

U oratupníka	135
Jak se jedlo	137
Jak se naši křesťové oblekali	138
Práce v hospodářství - zářerň, náradí	144
O práci s dobytčím	153

Žvyky a obyčaje

Faust	157
Posvícení	159
Ka Martina	160
Jarmak	161
Dračky, sv. Kateřina, Ka Barboru	163-5
Na Mikuláš, Lucie	166
Vánoce	167
Ka Korunok a Na tři krále	169-70
Hromce, Hrochusť	171
Pratba	173
Čas velikonočím - pušť	177
Stěže šimtna, Křetna - pušťalky	178-9
Velikonoce - Brndam	180-181
Kouzelná baba	184
Katodum trátky, Bozítelo	185
Zářer o zvycích a obyčajích	186

C Kronika rodu

D Někteře přehledy a zřer k Hlohorečským	
Karostove ve vsi	275
Hlohorečšiči sředeni do 2. valky	277
Zřer o Hlohorečšičích	279

E Vyprávění o vsích a tyřích v okolí Hlohorec

282

Použité prameny

Podle dole uvedených pramenů a naměti
hlohovčického rodáka Josefa Bouce z č. 26
napsal Josef Mašek, rodák z Hlohovic
č. 6.

- A. Sedláček : Hrady, zámky a tvrze v Čechách
Archiv český, svazek 31
- A. Profous : Místní jména v Čechách (kúřodas)
- K. Krosta : Dějiny selského staru
- F. Palacký : Dějiny národu českého
- F. Teplý : Články a stati z minulosti Chodsko
- J. Lindtřich : Chodsko
- L. Stehlik : Země zamýšlena, díl III. Šumava
Publikace Staňkovsko a Kdyněsko
Pamětní kniha obce Hlohovice (P. Mayer, A. Vostracký)
Kroniky školy srbské (řídící učitel Bedřich Holub)

Livod: Proč jsem paměti psal.

Jak léta člověku přibývají, stále častěji se mu vracejí vzpomínky na domov, na mládež. V myslí se mu zrodí tváře těch, s nimiž v mládeži žil, tváře kamarádů, enklavů a děvčat blízkých věkem i starších, postavy dospělých, které potkával a kteří mu různě křížili jeho cestu mládím. Proste každý z nás má svým způsobem rád svůj rodný kraj, krajinu, v níž žil od útlého dětství, kde prožil své mládež, kde pochoral své rodiče.

Svůj rodnou ves pokládá vždy za nejhvězčí místo na zemi, vidí ji stále takovou, jakou ji znával, vrací se do ní rád, často alespoň jen v myšlenkách, když esla za enlebem a poznáním jej odvrála v šíř, daleký svět.

A této své rodné krajině, rodné vsi a jejím lidem věnuje následující vyprávění, jež by chtělo být obrazem s pověstí o založení, osídlení a životě naší vesnice v šeré, dávné minulosti a minulosti i dosvol žijících pomětníků.

Mé vyprávění se bude vsourisť s minulostí Hlohovské zabývat z části i minulostí tvrzí, vesnic a míst a jejich okolí, poněradž právě to v minulosti byly mezi sebou úzce spjaté. Budu tedy vyprávět i o Hlohově, Škrehlebech a jejich Hrdáku, o obou Kamenicích, Čermně, Podčousích, Srbičích i Těřovicích, ba i o Kolorě, Uboči a jiných. Věchny se nějak pomítaly do minulosti Hlohovské.

A. Historická část

Nejstarší zprávy o našem kraji

Naše vesnice leží v údolní rovině, kterou protéká Srbický potok, při němž se v pradávných dobách rýžovalo zlato. (Praděpodobně v dobách lidu mohylových hrobů). To potvrdil průzkum profesora Vysoké školy báňské, jež tehdy byla v Příbrami. Stopy po rýžování kypěl pracích jsou podél potoka u Hlohovce na lokalitě „V jamach“ a pod křoví v místech zvaných „na hrobečkách“. Na obou místech jsou pozůstatky hromad morského písku, které vznikaly při rýžování zlatých zrněk jako odpad. Podobají se skřepným kámenům šleku a písku při zlatonosné Otavě a říkalo se jim tam také „hrůby, hrůbata či sejpy“.

Půda hlohovického katastru byla od pradávna „těžká“, tj. bahnatá za deště, jinak hlinito-jílovitá, porostlá v šere minulosti do 18. až 19. století neprostřannými křovísky, olšemi, jícami, borovicemi, místy také skupinami dubů, topoly a kaštanů na suchších místech. Jinak kuste křoviskové porosty byly porostlé vlhkými a bahnatými travovisky, bohatými na lornou zvěř. Byvaly proto v oněch dobách vhodným lorným prostorem čili lověnou pro pozdější hradištní a tvrzni pány z celého okolí.

Bahnatá půda tohoto prostoru byla zároveň pak součástí obranného systému lidu, který tu na pomezí zemských hraně od pradávna žil. Tato obranná část prostoru se říkalo Blato.

Nejstarší zprávy o našem kraji zaznamenal schwarzenberský archívář, pražský Teplý, kdysi farář

v Kalenicích nad Kolyňkow, usterník a přítel chodského spisovatele Jindřicha Simona Baasa, faráře v Kleněci a předtím také v Pehimě na Pisecku, kde se spolu setkávali. Teplý, mimo jiné, psal historii šumavských Králováků, kteří měli jurobní ocnoly jako Chodové a rybníky rychtarů jako sv. Katerinow, Hojrorow strážní sousedili s chodskými rychtary v Pochnoriciích a Lhotě.

Na Baasowě fresbě vernal v této historii několik statků Chodsků, jež byly také zveřejněny v publikaci „Kdyňsko“.

Teplý psal mimo jiné: „Je přirozené, že v době, kdy tento kraj (rozuměj zde Kdyňsko) naplňoval ještě kralas a bezesné močály, kdy hímto územím stěží procházel terenu znaly jednotlivci a to slezkaech vedoucích jen návsiemi a kopci spů než na jejich úpatích s pohybů lirow půdow, kde těžce listnaté lesy zvané bělče, udržovaly v největším úpatu letního slunce mokré vlhko a přístup do naší krajiny mezi horow Koučimů, Ketrěben a koučivami kolem tržišního města Kolovsi, vši na kůleci, pozdější Kolovče, střežil lid, jenž se těchto lesnatých krajín zmocnil a jimi vládl, hleděl je opevnit, aby se staly nedobytným oříškem pro každého nájezdníka.“

Protrážíme-li krajínou od Herštyva ke Stankovům, najdeme na každém vršku, výběžku, kůi i dolině mnoho stop po starých opevněních, skopy po hradištích a přikopech či valech. Kdo první začal provádět opevnění naší krajiny, těžko říci. Známý archeolog a badatel z dávné minulosti naší země dr. Pič nazval tyto obyvatelé lidem kamenných mohyl,

již bylo nalezeno mnoho. U nás to byly mohyly na Staňkovsku u Běkar a Pachtě, na Domažlicku u Litavě.

Národ kryl vymizel, ale mohyly zůstaly ukazující svým obsahem, že v nich spočívá lidská čelá jedné krve a jedné viny, značné vzdělanosti, která neustírnula jen na své kultuře, ale znala už i italský a švýcarský pokrok, uherský bronz právě tak jako jiné kulturní národy, znala zbraně a to vedle svých i cizí. Nevíme, jak dlouho tu mohylový lid žil. Tušíme jen, že dlouho a že tento lid opevnil všechny průsmyky a průchody do útra země. Podle nálezů a zbytků valů a opevnění žilo jedno pokole- m kolem průchodů a zemské brány kdyžské a jiné zase v porodu řek Radbuzy a Růbriny. Nikde však nenacházíme stopy nějakého obyvatelstva předchozího, dřívějšího. Četná pojmenování míst, cest a osad v sousedním Bavorsku ukazují na slovanský původ. A tyto názvy spolu s nejstaršími pojmenováními podél Sumavy i Českého lesa i na naší straně ukazují, že ohen mohylový lid mohl být také snad slovanského původu. A tento lid sdílel tu od pradávna. Podléhal často rojensky různým nájezdníkům, ale to byli Keltové, Bojové, Markomani, Avari, či jiní. Tito všichni, ať tu pomích zůstaly i hroby, tvořili vždy velké nájezdové družiny, jak tvrdí i historik Augustin Sedláček, a tyto jak přišly, tak zase mizely, ale lid jakkoliv pokorěný, tu zůstával. A starí Římané všechny národy severně od Dunaje nazývali Germány.

Opevnění kdyžské brány se táhne dál do útra země směrem na úboč, koloreč až ke Staňkovu. Bránilo nejen tu usadlé obyvatelstvo, ale zabezpečovalo i

přechod ozbrojeným obchodním karavanám ubírajícím se tímto krajem na Plzeň a dále. Součástí těchto opatření bylo hradiště Příkopy u Hrástýna nad Kěmnicemi, Kouty u Liboče, Pušperk nad Bezpravnicemi, Ketiřby u Kamie, Dadlice, les a vrch v poloze řečene Vyšensko, původně nazývané Bradlo či Bradlice. Dále šlo táhlow dolinow kolem hradišťm'eh hora kopců Holce, Bukové hory a Hůrky, přes tak zvané Bláto na místě pozdějších Hlohorec a Poděvous, pak návrstím čer-
menským a krehlebským k hradišti na Holubi hlavě a tvrzištiem na Hlohore v lero až k Dadbaze. Mezi jmenovanými místnostmi byla celá řada opěrných a pozorovacích či hlásmých stanovišť. Byla to k'u příkladu Stráž nad Lhneřovicemi, Kolmík nad Příkřicí, Kobylany nad Kolovčím, Párvy vrch u Chocomy-
šte, Kozlík za Kolovčím atd. Na těchto stanovištích byly zapalovány ~~střelné~~ signály v hrozičím nebezpečí a při výpadu nepřítelů poplašné volky okně dolu do země.

Obránci zemské brány bydleli tu kolem hradišť, v dědinách, v lesních samotách na vyklučněných pozicích směrem k jihu či východu položených. Žejich byl značný počet, lze soudit z řady jmen „puskyňeh“ a zamklých vesnic kolem větších osad, za než důžno pokládat Liboč, Poleň, Chudenice, Kolovč a Staňkov, více než Kadun, která ležela na straně k nepříteli obrácené.

V době, kdy české kmenové se vymamili z područí keltko-avarské a jiné nadvlády, je lid zdejšího, ještě pohanského kmene při hranicích, domnítr až k Týnu, Staňkovu a Chudenicím, nazýváv

snad zprvu Tugošci podle názvu území Tugoše
 = tuhost, krajina opevněná, strážná a pak Chodoré,
 poněvadž na strážemi chodili. Byli to ovšem ještě
 Chodoré pohanskí, jako ostatní české kmény
 měli totiž o té době volné polní a pastevnické práce
 za povinnost chodit na pomezí země, na strážné
 území a zemí proti nepříteli strážit a to dávno a
 dávno předtím, než se o nich dozvídáme z písem-
 ných zpráv, z Dalimilovy kroniky ze 14. století.
 Je jisté, že Chodoré neosídlili najednou celý široký
 kraj podél hranic. Původně to bylo Domazlicko,
 Kdyněsko a Staňkovsko, později pak až k Přimě
 Teplé a dál.

Osazování se dělo vždy nejdříve pod nějakým hra-
 dištěm, či později na nějaké zdaleka viditelné
 vyvýšenině, kopci; v době křesťanské při koste-
 lku jako ku př. v Lohovce či Srbsích, kde jak
 se uvádí bylo na hůrce původně hradiště a pak
 ani ve 12. století kostel.

Teplý uvádí jména zamklých osad jako ku příkladu
 Babice, osada s kostelíkem u Čermkova, Sádlový
 u Srbie a říká, že nebylo vhodné, když křes-
 ťanští kněží z Doksanského kláštera u Prahy postá-
 rili na srbské hůrce svatými sv. Víta, vědouc, že
 krajina bude vhodná k osídlení a zúrodnění a
 samozřejmě k pokřesťení. Proč zrovna sv. Víta, o
 tom si poríme dále.

V krajině jsou místa dávno pohanského kultu
 Siantorítova, jak hlásají jejich jména: Vítkovice
 u Kolorče, Božkov u Milavče, Kněžíhůrka nad

Úbočí. Na těchto místech uctívali pohanští Chodové v posvátných hájích boha Svantovíta, boha ochránce úrody a plodnosti.

V Čechách se na mnoha místech (i v Praze) setkáváme s kostely a chrámy zasvěcenými sv. Vítu. Pratý křt měl alespoň jménem nahradit Svantovíta, pokan-
ského svatého Víta. A proč zrna božstě u Vítkovic, pozdějších Křetkovic. Vítkovice a všechna podobná jména měst jako Vítkovy, Víťan, Víťov, Vítkov atd. jsou odrozena od míst, kde byl uchován Svantovít. Božkov je od slova boží, božstě, božkova. Kneží hůrkou si nemusíme ani zdůvodňovat.

Důležitým centrem přírodě naší krajiny byla Úboč. Po staru se říkalo Líboz, snad od slova ubohý, chudý, což by ukazovalo na neúrodnost půdy nebo na ubohé její počátky. Spíše však lze jméno odvozovat od hoků vyšších hor, při nichž osada leží. Úboč byla první tržní zastávkou obchodních karavan jedoucích z Baror. Byla dříve Horní a Dolní Úboč a tradice zachovává, že z tržní osady stala se Úboč městem, jež sahalo až ke Staré Huti u Kěmčic. Po Úboč prý mělo velký význam „jezero“ v lukách přilehlé k hradišti na Kětrčevě. Bylo-li nebezpečí ohrožení, chodila prý na pomoc Úbočí Poleň, kdysi s Poleňkou spojená. Na hradišti Pušperk stavěli prý starí Chodové Chudeměti a Poleňti své strážce.

Potud vyprávění archiváře Teplého, mnoha doplněné poznámkami z jiných materiálů, o nejstarší době naší krajiny.

O původu našich předků.

Nyní se vydejme na slezku historických zpráv pozdějších.
Podle Františka Roubíka „Dějiny Chodů z Domažlic“,
zahalo chodské území ve starých dobách, jak upředu
bylo již i Teplým uvedeno, do dnešních Baror.

na severovýchod obývali bratři Chodů domažlických
krajiny ke Staňkovu, Hlohovčicům, Srbicům,
Poděvčicům, Kolově, k Kyšensku, Chudemicku
a k Poleni. Pisemně se o Chodech poprvé píše
v Dalimilově rešované kronice, pocházející ze 12. sto-
letí, která přispěla r. 1040 k vítězství vévody Břetislava I.
nad německým císařem Jindřichem III.
u Brücku nedaleko Křerub.

Chodové byli původně usídleni nejen na Domažlicku,
ale i u Tachova, Přimdy, Plané, Teplé a ještě dál
na sever. Časem však tyto podlehli germánské infil-
traci a přesile, byli vytlačeni, či asimilováni, tj.
poněmčeni a zůstali jen ti domažlickí a kdýňští
(Poelnorice, Chodská Lhota). Krajiny jimi osídlené
na Staňkovsku, Kolovečsku a Polěnsku, staly se
brzy součástí nově vznikajících zemanských a rla-
dyckých tvrzí a hradek jako byl Škrechtobrký
Hrádek, tvrz v Hlohově, v Srbicích, v Kamenici,
ve Lštem, Staňkově a podobně a též většina
šlechtičských sídel jako na Chudemicku.

Průběhem času se v těchto okrajových chodských
územích odlišila řeč, kroj, zvyky, ač mnohé
se zachovalo až do přelomu 19. a 20. století.

Chodové byli jedním z českých kmenů, v širším
dobru nazývaní Tugošci, podobně jako byli

Lwěané, Slawňkovei, Pšované, Douadlebi a jinú,
později sjednocemí jako Čechové v jeden národ.
O Chodech se tradují různé verze o jejich prapůvo-
du. Jedna verze říká, že přišli ze sídlišť Slovane^o
Podunajských, jiná že z Polska, ale nejpravdě-
podobnější je tvrzení Sedláčkovo, že Chodové tu
byli prostě od nejméně a stali se jako jiní sou-
částí sjednoceného českého národa za Boleslava
II., tj. v 10. století n. l.

První jusemna zpráva o Hlohovčičích -
Hlohovčice - zpočátku Hlohovské.

Na přelomu prvního a druhého tisíciletí našeho letopočtu zamkají původní dřevěná hradiště a budují se hlavně ve 11. a 13. století kamenné hrady a tvrze, rozdějí pak těžko dobyté hrady. Zmk tvrze a hrady v naší krajině spadá až do 13. století. Takovými byly na příklad Škrohlebský hradek - Laccembok, častěji jen hradek, hradek na Ketrěhu (dříve hradiště), hradek Pucšperk, hradek Rousnov a snad i hradek Chudovnice; tvrze v Lohově, Staňkově, Srbicích, rozdějí v obou kamenných, ve Lstěm, Osmačine, Puchovích, na Bílém mlýně (Klidšperk) a podle Sedlačka i na Bukově, Klokšově, Ptenině, Kolorci, Choceomyšti, Karnicích, ~~Hnějovicích~~, Libozi a Hnějovicích. Mohutný a pevný hradek byl na Horskově Týně s tvrziskem v Horskově. Poněradz některé z nich, pokud nebude o nich heroično podrobněji při vzniku Hlohovčice, mají k naší vsi a krajině také určitý vztah, zmíním se o nich podrobněji ve zvláštní kapitole, Právě z těchto hradeb a tvrzí došlo k založení osad, osídlení a zúrodnění krajiny.

Na vyklučěních a vyždářených a osídlených místech jsou stavěny (roubeny) nejprve jednotlivé dvorce a kolem nich pak celé osady. Nejprve nejčastěji byly vznikají osady při hradištích (Škrohleby a pra.), při tvrzích jako v Srbicích, v Hlohově, ve Staňkově, Lstěm a t. d. a pak dvorce osamocně jako v Čermné, Koných Dvorcech, Mimově, Hočeradech, Poděručích, Hlohovčičích, Těšovicích a podobně.

Je jisté že právě z nich byly stavěny na místě Pražických,

mechých, na návrších; jako příklad se připomíná podle dr. Profouse dvorec a osada Čermná již v r. 1233 pod názvem Czermnoves (Čermnoves). Podobně v šerém dávnou vznikla i osada Škrahleby na suchém svahu.

J v Hlohovčích to začalo dvěma dvory, které stávaly na místě pozdějších usedlostí č. 10 a č. 11 (u Serbů a u Kocých). O důkazů bylo horšího při osidelorám a členěním katastru.

Dříve než došlo k postavení domů, musely předcházet dlouhodobé vyklučovací a odvodňovací práce a to nýdž v kolků původního místa určeného k výstavbě jednoho nebo dvou domů a pak při šíření osady na celém půsňím katastru. Ves byla založena v křivkém a motrém terénu, podle Teplého nazývaném Bláto.

A těmto pracím a základám osady vyšel posuol od tvrze Hlohorské někdy v první polovině 14. století, přibližně ve 40. letech letěch. Dokladem toho je i prapůvodní název osady Hlohoveziže - Hlohovčice. A proč!

Podle zprávy, již uvádí dr. Profous ve svém čtyřsvazkovém díle „Místní jména v Čechách“ byli Hlohovčice „vsi lidí Hlohovčových“. Hlohovčové byli vladyky na tvrzi Hlohorské od pradávna, jini nejto známí a tuz existovali již ~~ve 13. století~~ snad ve 13. letm, určitě počátkem 14. století. Podle znění textu v Sedláčkových „Hradech a zámečích“ lze soudit, že Jan Hlohovec, o němž budeme vyprávět, nebyl zakladatelem tvrze, že tam od dávna hčili jeho předkové a jistě i téhož přídomku a ti lidé Hlohovci mohli už být podrobenými jano-va překa, třeba také Janu či Bohuslavu, či

V dokladech jsou zajímavá příjmení *Hložec* i *Hložek* u téže osoby. Vznikla z míst. jm. *Hlohová* příponami *-ec* a *-ek*, a to ze základu *Hloh-*.

Hlohovčice (lid. Lohovčice, v Lohovčicích, do Lohovčic), ves 12 $\frac{1}{2}$ km vých. od *Horš. Týna*: 1381 in villa Hlohoczicz... proclam. in Pilznam, AČ. 31/167₁₄; 1390 Jan produxit servitores villarum Hlohouciz et Hlohoczicz, t. 184₆; 1545 (1521) Kamenicze, dvůr p. i s sídlem - w Lisstianech - ves Hlohoczicze - ve vsi Hlohocziczich, DZ. 45 C 17; 1676 prodáváme tvrz Horžegssj Kameniczy... s krčmou ve vsi Lohocziczich pustou - - s vesnicemi Kamenicze, Čzerma a Lohoczicze řečenými, DZ. 392 B 3; 1839 Lohowtschitz (Lohovčice); Sommer VII, 182.

Jm. *Hlohovčice* = ves lidí Hlohovcových. Příjmení *Hlohovec* je tu odvozeno z míst. jm. *Hlohovice*: 1397 Jessconi Hlohoczoni de Hlohocz, AČ. 31/180₁₂.

Míst. jm. *Hlohovec*, v. *Aloisov!*

Bohuslav
teoly jiz
Karel, 1
, zem j.
barskeho
dochaz
a svode
dale.
rolat s
horat,
banow,
u my
14. sto
korske
ve sp
stadu
nejsta
esh je
" 138
arehi
" in vi
re vs
u te
31. h
cech
etno
B-ke
a ha
eo s
" Ro

Bohuslava, kteří na trůně seděli dříve před rokem 1380, tedy již v prvních letech vlády mladičkého krále Karla IV. Karel, jak si dále podrobněji poríme, spravoval českou zemi již za posledních let vlády svého otce Jana Lucemburského. A někdy v té době, tj. v letech čtyřicátých 14. stol. dochází k odrodňování bahniňáků (kopán stok a srovnání) a zakládání láňových osad, v nichž bude řeč dále. Karel mohl určitě zakládat nové osady, volat osadníky, osazovat „pestaři“ a dvorce, zúrodňovat půdu, aby zemi zmítanou neporádky, zanedbanou, zachránil před hladomotou.

A nyménem Jan (Hlohorec) ve kromenuky v 80. letech 14. století bude důležitou osobou v historii truze Hlohorské. Jeho jméno se objevuje i v českém archivu ve spojitosti s událostmi, jistě zanechanými, v osadách Hlohorec a Hlohorečičech.

Nejstarší dochovaná písemná zpráva zpráva o Hlohorečičích je z roku 1381 připomenuta v Profousově díle slovy: „1381 in villa Hlohoveziuz ...“ s odkazem na Český archiv, svazek 31., z něhož dr. Profous čerpal. Dno „in villa Hlohoveziuz“ znamená česky, že v r. 1381 se ve vsi Hlohorečičech se v r. 1381 vsi událo.

A teď nahledněme do zmíněného archivu, jehož 31. svazek mi byl prostřednictvím pražského archiváře dr. Starého zapůjčen z Krumlovského archivu,

A teď nahledněme do zmíněného českého archivu a tam na učené straně čteme v latinském textu, co se toho roku (1381) v naší vsi událo.

„Roku 1381 ve vsi Hlohorečičech zemřel Vaněček.“

To oznámil proklamačím zápis do Plzně, t. j. do Drorských desek, dne 4. 4. 1381 na den sv. Ambrože. Jeho majetek byl postoupen Jindřichovi, řečenému Chlumek. Pod zápisem je ještě uvedeno: „Dokud, jak shora řečeno, přebral majetek Jindřich Chlumek.“

Potud praxe písemná zpráva o Hlohovčích dětech. Podle soběžných textů v Českém archivu, nazvaném „První kniha proroků desek drorských z let 1380-94“ se jednalo buď o poddanskou odúmrtí, což je grunt bez dědice, či Chlumek se na grunt přizemil.

Majetek poddaných při odúmrti či předádní byl zapisován s jmenováním nového majitele do „Drorských desek“, zatímco majetek vládyky, zemanský a šlechtický byl zapisován při koupi či odkazu, pak i při konfiskacích do „desek zemských“ Drorské desky byly uloženy v krajských městech, prokas v Plzni, a zemské desky v Praze.

A řeklo-li se „Drorské desky“, rozuměl se tím nejen ukládací listinný materiál, ale celý úřad, který měl v čele jakéhosi předsedu či hejtmana, dále měl svorného zástupce (advokáta) poddaných, sbor přísedících při jednáních a sporech o majetek, nazývaných „královských srobování“ a samozřejmě i písáře či zapisovatele.

Shora jmenovaný Vaněček, v originále textu v latině „Vaneco“, byl tedy gruntovníkem, usadilcem v Hlohovčích před rokem 1381 a tedy poddaným vládky hlohorského.

Se jménem Vaněček se v Hlohovčích setkáme ještě i později, snad příbuzným a to

v gruntovních knihách trautsmannsdorfských na grunde
 č. 3. a že Hlohovci byli poddanými královské,
 potvrzuje další zpráva v Professore děle a tce z roku 1390,
 kok čteme latinsky: „Jan produxit territoria villarum
 Hlohovitz et Hlohovacie ...“ a u toho zase odkaz na Český
 archiv st. 183 - 198, svazek 31. Český: Jan předvedl
 poddané a vesnice Hlohovie (= Hlohové) a Hlohovacie.
 Jistě nás bude zajímat, proč Jan (Hlohovce) ty poddané
 původně, kam? Vše (soudní spor) se týká v podstatě
 jen dědiců hlohovského, ale jsou v nich jmenováni i Hlo-
 hovci. Tak je překlad zprávy z latinského textu po-
 sleh něme:

Ve vsi Hlohové zemřel Jindřich. (Poznámka: Tehdy byla v
 úředním jednání uváděna většinou jen jména křestní,
 příjmení nebyla - jen přídomky jako Otlamek) Denámeno
 do Pizně proklamačím zápisem z 18. prosince 1389. Jan
 z Hlohové má námitky k předání majetku a původě pro
 svůj nárok počky. Proti Janovým nárokům se však ohra-
 zuje právním zástupce dvorských desk Henzelinur Dub,
 říká, že on (Dub) se snaží a chce dědicův majetek
 navrhnout poddaným, poněvadž kdokoliv chce dědicův
 ne poddaných získat, či koupit, musí mít souhlas
 poddaných, aby mohl dědicův vložit olo dvorských
 desk. Termín k jednání k uzavření smlouvy se sta-
 noví na 16. května, poněvadž při původním řízení
 se zúčastnilo jen málo poddaných. Termín konečného
 rozhodnutí je určen na 14. července.

A při tom konečném jednání advokát Dub v tomto
 sporu navrhl dědicův poddaným, kteří jeho vy-
 rokem našli takto právo.

Domín z Jesíma (předseda úřadu Drorských desek) pak toto jejího právo veřejně vyhlásil, říká, že tak malé dědictví (o němž byl veden spor) si mohl snadno koupit a o koupi se s poddanými dohodnout.

A tedy chce-li je koupit, musí (především) mít něčí písemně potvrzené od poddaných z té obce Hlohore a Hlohorečie, že oni s koupí souhlasí.

Tak tedy, aby Jan předvedl poddané z vesnic Hlohore a Hlohorečie (to je on ona zpráva v Profourově díle) a to Blažka, Příbka (Příbyslava), Jindřicha, Mikuláše a Janka, kteří se zúčastnili původního jednání a řečené dědictví po Jindřichovi už pak koupil a ihned proplatil.

A tímto řízem pak královští srobníci poskautli důvěru a předali tomu Janovi dědictví do práva držení.

To se provedeno dne 14. 7. 1390.

Zapsali: Matěj z Bzové a Katzek
písari Drorských desek.

Z těchto dvou zpráv, písemně dochovaných, jasně máme potvrzeno, že v uvedených letech 14. století osada Hlohorečie již existovala a žila životem poddaných pod paní Kateřiny Hlohorské.

A dále spor o dědictví, jak uvidíme léta, se udál za vlády krále Václava IV., který vládl v letech 1378 - 1419. Tehdy nebylo poddanství tak tuhé jako později a o osobním majetku si poddaní rozhodovali sami.

O poddanské situaci v oboji za právo na oděmání v naší krajině píše prof. U. Krofta v „Dějinnách selského slavu“ takto:

„Osвобоzení od úmrtí zahrnovalo v sobě právo poddaných statek svůj prodati komukoliv nebo směnit. Takového práva používali i poddaní na Horské Týně. V roce 1525 byl námem na Týně pokus jim v tom zabránit, ale poddaní se obrátili až na krále. Uvádím tu ve zkrátce výpis ze stížnosti poddaných:

„... když jest z mien kterej prodal a grunt svůj osadil, že jest ho pán bez ouplatků pryč pustiti nechtěl... Z toho je patřno, že v poddanském statku samo jim nebylo zabráňováno.

Tehdy si stěžovalo ahi 30 vesnic z prostoru kolem Píroně a zejména od Týna. Píše o tom též A. Sedláček v historii kraje na Horské Týně.

Výsledkem stížnosti bylo, že poddaným bylo dáno právo oděmání a řada jiných výhod a úler, které už měli od krále Karla IV. u to i v prostoru staňkovském a zde se tyto úleoy uděly až do konfiskací po bitvě Bělohorské, kdy nám pán erizho původu (u nás Trautsmannsdorff) jim je odňali.

U mým se ovaím ještě k onomu původu jména naší vsi. V originále textu v českém archivu je jméno uvedeno v předkřesťanském německém pravopisu a to

„Hlohovezicze“

Podle studií jména zprav Profousovyh je obyvatel

„Lidé Hlohoveci“

néno Hlohovec je odvozeno od původního jména
sadu Hlohovic či později Hlohové - Lohové. Hlohová
má svůj původ názvu od keře hlohu, který svůj
na svazích sedla či „roehle“ hojně roste a roehle
se nazývala „hlohová roehle“ a podle toho poz-
dější název vsady, jež vznikla pod tvzí je Hlo-
hová.

U k tomu prastarému označení Hlohovic přidáním
jaksi na obraj mého vyprávění zmínku o Hlohovicích
z Jiráskovy divadelní hry „Lucerna“, kterou jistě zna-
elý náš národ.

V této hře jednou z jasnějším postav je učitelský pomo-
ník, který si v jednom výstupu slouží mlynářově
sehorauce Haniče, že musí ne na jedné, ale hned
na dvou školách hlohovické a bukovické vyučovat

u douček. (... až vyučoval a kantorovým namáčkám
sloužil ...). Tím je míněno na školách v Hlohové a Bukové.

Jirásek totiž při vyhledávání podnětů pro napíslíky svých
prohlávek prohrázel celým krajem a pro svou Lucernu
si zvolil umislím děje do idylického mlýna Paseky,
kam i slavný herec, národním umělec Zdeněk Štěpánek
jako mládence z nedaleké Chotiměře odchová, kde
jeho otec sídlí. O tom mi vyprávěla zesnulá ~~lata~~
babi (Pepka) Hrbáčků z č. 33. Štěpánek také vytvořil
nesmlelnou postavu pastorkelie starého rodníka
v Lucerně.

Dále Jirásek umislil část děje do pověstmi opře-
ného „Zámečku“ v lese na Otavačínem. A jak
Jirásek známe jako důkladného znalce naší minu-
losti, prohledoval i minulost kraje a velmi koleno
Paseky a v Lucerně užil zapomenutých jmen osobostí.

U zhoří hlohorské mělo také časem (za panů Šlovic-
kých na Kamenné) jednoho společného náva.

A nyní je třeba si něco povědět o Hlohovcích
na Hlohově, vladycích, kteří dali naší vsi jméno.
O tvzi na Hlohově v Sedláčkových, Hradech a zám-
cích" čteme: " Jižně od Stankov, od měn jen jsou kopce,
lež v sedlaričtí prohbi, z níž ubíhá roční potůček
k Zubřině, ves Lohora s kostelem a dvorem vyřadným.
Ode dvorce k výhledu na svahu úzkého údolí je hospoda
objata na všech stranách příkopem tramatým, posud
dost hlubokým, okolo něhož býval násep, ale ten se v
velikosti nezachoval. Na jižní a jihovýchodní straně,
která byla nejslabší, jest ještě druhý příkop a mezi obě-
ma příkopy je hrubý násep, který se táhne až do
do rokle. Ve venkovském příkopě stojí posud zčásti
voda. Příkop je od západu a byl bezpochyby také
na témž místě od starodávna.

Porádá se tu také o starých sklepních, na jeden při-
šli, když starší srub, druhý snad do dneška hledají.
Nynější hospodař (pozn. Popis místa bývalé tvze
byl Sedláčkem prorádn před r. 1884, kdy vyšly jeho
"Hrady a zámky.") také dlouhá léta hledal studni,
až konečně ji našel a vyčistil, při čemž v ní našel
množství starých zbraní a šípů."

A na tom místě stávala tvz starodávna,
od nepaněh, souhlas podle těch skromných zby-
tků prejerna. Zde seděli v letech 1368-1390 oke
a nyn Janové z Hlohové. Již otei Janu říkali Hloko-
rec či Hložek a takéž i synovi, a právě o něm
(ani o druhém Janu) horoví onen zápis ve Drorských

deskách koncem let osmdesátých 14. století, kdy Jan před-
váděl před úředníky Dronských desk poddané z Hlohovce
a Hlohovce, když chtěl přerzit, přirodně neoprávněně,
poddanské dědičství. Že před uvedeným Janem byla
rada předohrávena je jisté už z toho, když Sedláček říká,
že tenx byla wa Hlohovce od nepaměti.

Synové Janovi byli Oldřich (Ulricus) Hlohovec a Otík
Hlohovec, o Oldřichovi se v Palačekého Dějinách národu
českého říká, že byl dříve farářem Srbským a později
obdržel kanovníctví u kapituly Pražské z milosti apoš-
tolské na přímluvu krále Václava IV. - Kostel srbský
byl již tehdy kostelem farním. Do Kolorče byla srbská
fara svým úřadem přenesena až v r. 1652.

Hlohovce byly v oněch letech druhé poloviny let 14. stol.
a jisté již od svého založení hlohovskou poddanskou
vsí vladyčí, jako byly již také Močerady a Mimov
vlastně vsí Lštemskou. Lštem se připomíná také
k počátkům 14. století.

Otík se jako vladyka připomíná v r. 1394, ale v roce 1397
je však už na Lohovce uveden Zdimír ze Sedlce, purkrabi
na Lokti, který v tomto roce pro sebe a „budoucí“
nány koupil Lohovce a dvůr v Osračíně.

V těch letech uvádí také dr. Profous jméno Ješka
Hlohovec z Hlohovce, s nímž se setkáváme v minu-
losti vesnic Lštem, Močerady a Mimova. V historii
Lštem se říká, že majitel Lštem Peltřín se dělil o
ves „s Ješkem nějakým.“ Víme však, že ten byl
od majetku hlohovského šel nějaký plat (poplat
nost nějaké vsi) prodáván kolem roku 1408. Zdá
se, že Lštem a od statku hlohovského Hlohovce

ke Hradku Škrohlebskému byly přikoupeny, poněvadž o Hlohově samotné říši z historie sousedních tuzů, kníž. Týna, že začlo měnit majitele. V zemských deskách je uchován zápis z té doby, že oba slatky Lšlenský a Hradecký jsou v držení Bohemůvala z Hradku, jedním ^{na} jménem. Hradeckí měli v držení i Kamenní, o tom však při vyprávění o Hradku. Za válek husitských jsme o osudech Hlohovce beze zpač.

Ona tohž léta 15. století byla velmi bouřlivá. Bartoš Paprocký z Hlohov, český kromičkař, od něhož jsme přeměny císař Bedlačka, vypráví, že v letech 1419-20 stal se purkrabím na Týně Hořově Zdeněk z Drátky, pan přírodně katolický, zatímco Domažlice byly husitské.

Husité o r. 1422 „zavalili“ (obsadili) tuzze a vsi vyčodně od Týna (tedy ani i panství na Slaňkovsku), Týn oblehli, aby jej dostali do své moci dříve než by Týn přišel napomoc Jan, kníže bavorský. Provedli náhlý útok, při němž jim ženy pomáhaly. Ale týnská hrada udrželi a Husité nečekajíce na příchod Bavorův, odlehli. V roce 1431 táhli však krajem před od Tachova a Písně na Domažlice, kde křižáckým vojskům připravili těžkou porážku ve známé bitvě u Domažlic.

Po lipanské porážce podobojích měli již katolictví týnská paní volnější rukou. Kromičkař říká, že v sedesátých letech 15. stol. se stal purkrabím na Týně Dobrohošť.

Ten ve své zaturzelosti neváhal volati barorské krízě -
 ky do Čech a ti vraždili Čechy napořád, i děti,
 roubajíce s nich hlavy a házejíce jimi jako hlárka-
 mi zelnými, vraždili také lidi po vsích, babičky ve
 špitálech, vše své v jich krvi umyvajíce, aby prý
 byli od všech hříchů čisti. ☩

Český jazyk vinou Dobrohosterow utrpěl tehdy
 v okolí Týna námu takorow, že se z něj již nezpa-
 matoval. A ten Dobrohost vládl na Týně až
 do r. 1506. Jeho tyranie vyvolala zděšení a
 tehdy začali se poddaní obraet se shůmostmi ke
 králi, jak bylo řečeno na str. 16. Dobrohost měl
 bratra, který u věš čas vládl na Hlohově, ba i
 Pašperk mu patřil. To znamená, že i naše kra-
 jina si musela vytrpět dosah mou Dobrohosto-
 vy. a proto jsme o naší vyi beze zpráv z těch
 dob.

Víme jen, že Hlohovcié byly so u věšti pomstní
 hrádeckého, o němž si buokeme vyprávěe
 v přísti kapitole.

Hrádek Škrehlebský - Lacembok

U nejvyšší historie Škrehlebského Hrádku využívám opět textu ze Sedlačkových „Hradů, zámků a tvrzí českých“, svazek IX., str. 106, ač možno ve zkráceném podání je to číst v publikaci „Stáňkovsko“ z r. 1940.

Mezi Stankory (Pozn.: Stankory je starý název, poněkudž Stankory bývaly dva, což mnozí z nás pamatují. Bylo to i bez toho háčka na to u nynějšího názvu Stankor) a vesně - u Škrehleby (dnes Krehleby) spatřují se příkopu a valy hrádku, jenž je z několika příčin zajímavý, nikoliv proto, že by tu bylo vidět zřetelný zdi, nýbrž z té příčiny, že jest založen jeho takové, že se mu podobného nenaskytne. Stával hrádek tento na kraji výšiny lesnaté, na jejíž temeni se spatřuje starodávné hradiště, řečené Holubi hlava, které mnohem dříve založeno bylo, nežli hrádek stával. Na patě dotčeného návrší je údolí, z kterého před časy udělány byly dva rybníky, z nichž jeden k jihu položený Horejším, druhý severní Dolejším nazýván byl; poněkudž spád údolí jde k severu, udělány hráze na stranách severních a spatřují se podnes. (Pozn.: Psáno Sedlačkem před r. 1884). Vysoká a mohutná je hráz, která dělila oba rybníky a táhne se od západu k východu ^{ovce} tuaty samého Hrádku do bika (viz fotografii obrázku). Tým ovšem je prokopána, aby voda potokem odtékala, ale vedle toho nového příkopu nachází se také starý příkop na konci hráze pod samým Hrádkem, čili leje řečeno příkop ve skále vylesaný, k ničemu jinému určený, než aby se přístup k hradu zamezil. Hráz se tedy náhle končí a že to sekválně uděláno, o tom svědčí

stará pevná zed', která tu hrad drží. Na západní straně byl tedy hrádek dostatečně chráněn vodami, a aby také na dlouhé straně východní a ostatních kratších stranách chráněn byl, o to se zakladatel postaral vykopáním tří příkopů a mačně odlesávaně všechny skalnaté vyběžky...." a tak je všechno dáno velmi důmyslné zařízení a náčrt rýs stavby, který je vidět na fotografii kresby. Nebudeme se tím dále zabývat, poněvadž nám jde o válečnickou Hlohovčic k panství paní z Hrádku, jak jsme si řekli v závěru předešlé kapitoly. Věnujeme proto pozornost majitelům Hrádku a jejich osudům.

Pokračujeme opět story Sedláčkovými: „Zakladatel Hrádku si vyvolil k jeho pojmenování německé jméno Lanzenbach, jež se po česku vyslovovalo Lacembok.

Kdy byl založen, není známo, ať byhom nejlépe nádati mohli buď na konec 13. století, nebo počátek 14. století, neboť později byl v držení rodu, kterýž by se právě, tak veliký hrad zakládati, nepedjímal, ale ještě ke konci 13. století seděli předkové jeho na Stankovech, vládouce většími statky pozemskými než potomci jejich.

V pamětech 13. století setkáváme se s Kiblow ze Stankov, jenž slove r. 1252 Županem, t. j. osobou stavu panského, která držela od krále kus země (župu) ve své moci.

Ten daroval r. 1271 Stankov a Okučov klášteru Chotěšovskému, bral pak do smrti užítky (plat) ze vsí Kstivě u Dobřan a Lisova u Stodů.

Bratři a příbuzní jeho seděli na Újezdě (sr. Křížě), Šibberí a Herštejně (za Pivoni u Pobežovic - Ronsperka)

Je však pravděpodobno, že on nebo přibuzní jeho Hrádek drželi, neboť se tento později v držení rodu vládyckého vyskytl, jehož předkové také si jméno Křtla oblíbili a bezpochyby v nějaké krevní příbuznosti se Štankovskými bývali.

Rod tento počíná v pamětech s Bohuohvalem, jenž žil s manželkou Nabkou v surm' polovici 14. století. Měl dva syny, z nichž Bošek záhy zemřel a druhý Vojislav ze Škronleb v. 1366 se připomíná. Vojislavův syn po dědovi opět jménem Bohuohval nazýval se cca v. 1373 z Hrádku, ale dříve (jinak) také ze Škronleb, jako na př. 1379, kdy klášteru Klatorskému plat ve vsi Podiechůvích, aby zde (rozuměj v Klatovech) složené byly za dvě mše za předky a obřady, kterýž dád jeho Bohuohval založil.

(Jak vidno, zde je prom' zpráva o Poděbovích, jež se psaly „Podiechůsy“ z r. 1379 - to už tedy určitě existovaly)

Bohuohval z Hrádku držel zboží dosti rozsáhlé, totiž Škronleby, Čermow, Podiechůry, Pudlice, Chřenov a část Kamennice (= Horní). Okolo roku 1380 koupil také Bukorow a Merklinu a tyž připomíná se naposled v r. 1389. (Poznámka: Hlohovské tehdy patřily ještě k tvzi hlohovské, poněmž víme, že spor o dědičství v Hlohově, kde byli účastníky i Hlohovští, se udal v letech 1389-1390.)

Syn Bohuohvalův „Jan Bohuohval z Hrádku“ vyskytl se od v. 1404 v držení Bukoré a Bezdekoru v Klatov a naposled 1431. Zda ještě na Hrádku bydlel, či lepší bydlel na Bezdekorě volit, není známo. (Ani ano, poněmž krajina tehli Hunilé,

a jak loupeživé hordy Týnských spojů v barorským
křížáky se krajem valili (viz str. 20 a 21).

Léba bezela, red Bohumalů svým potomky se v dr-
žem' shřídali a vime, že počátkem 16. století to byl Jan,
který držel Hrádek a připojenou Kamennici a k tomu
Lštem, na jehož tvrzi seděl, neboť Hrádek byl již
opuštěn. Ani okolo r. 1519 zemřel a statek Lštěnský
zdedila sestra Eliška. Jsou ale též zprávy, že byli
dědici dva. Eliška ve Lštemě a druhý (nejmenovaný)
na Kamennici. Při tom se připomíná opět i Hrádek
a rybník pod Hrádkem, louka Chobot uad Hořej-
ším hrádeckým rybníkem, kteráž jest nad Škrohleby
„pustou vsí“. (Pozn.: Hrádek pustý, Škrohleby
pusté, to byly ani následky poruřých let 15. sto-
letí.) - Hlohovčice byly koupeny k Hrádku
v r. 1408, a za projevňarům dědičstvím po
Janovi se dovidáme popis panství:

„Statek tento obsahující tehdy dvořu Kame-
nici Hořejší, při němž Hlohovčice bylo ryzdřiženo
(postavena tvrz), dále ves Kamennici, ves Hlohovčice,
děl Chřenov, plát v Hradišh' a Čermé a ves
pustou Škrohleby a to vše v r. 1531 vyskytuje
v držem' Jana Dobře ze Štorie.

To svědčí o tom, že onen držený Janův dědič,
statek Hrádecký prodal Janu Dobřeri, který
se usadil v Horní Kamennici, kde vybudoval
tvrz. - Tímto zápisem jsou Hlohovčice uad-
děny už jako součást nově vzniklého
panství (statku) Kamennického.

Hlohovčice

- zboží Kamenické

Na počátku našeho vyprávění o poddaňství ke Hradku kamenickému musíme hojně nahlédnout do minulosti obou Kamenic a zvláště uš a pak tuze Horní Kamenice. Její minulost je už zánov historií robita úzce sváta s osudy uš Hlohovčice aš za páru ze Štore, ei pordeji za horšorolynských tractsmanns konfu. Sedláček uváděje jako prameny řadu aroniimů, eprde, klastně z ústředních aroniimů v Praze, juk, že pramí zprávy z Kamenic pocházejí již z roku 1243, v midez jím jmenování i majitelů. Lze prý těžko z těch dob učít, o kterou Kamenic se jedná. Onoho roku 1243 mluví o Vyškově a jeho nástupce, Rika dří, že z berního rejstříku 1579 se dozvídáme, že Dolní Kamenice byla rozdělena a jeden díl aržel jakyňi Dolek. Horní Kamenice je tam uvedena jako kři- slaienská k Hradku, aš prý to má replatě celé Hořejší Kamenice a mohli bychom pokračovat řadou jmen majitelů.

Na počátku 16. století, lze již osudy obou Kamenic rozlišovat. Hořejší Kamenice tedy patřovala k Hrad- ku a byla jeho dědičkou. O Dolní Kamenici bu- deme mluvit v kapitole o pánech z Rokypora, kteří ji někdy na přelomu 15. a 16. století spojili s Hlohovem koupili.

V závěru předešlé kapitoly o Hradku bylo řečeno, že v roce 1531 je statek Kamenický s řadou ves- nic, mezi nimiž jsou i Hlohovčice, v držení Jana Dobře ze Štore.

Dr. Profous připomíná zápis v Zemských deskách z r. 1545, týkající se opět Hlohovce. Zápis zní: „R. 1545 (a dříve již 1521) je Kamenice s dalem (majitelů), má tvrz a dvůr, k němuž patří (mimo jiné) ... ves Hlohorečice.“ Z čísla roku uvedeného v závorce lze předpokládat, že v tom roce Šloriči Horní Kamenici získali a pak dávali tvrz.

Kašmíř Dobře Jana Štěpán vyženil manželkou Regínu slatek Bukow^{now}. (K hradeckému parohu patřila Buková již v r. 1380 a pravděpodobně ji v oněch zbylých došlech 15. věku pozbyli). Štěpán zemřel 1522 a zbyli po něm čtyři synové: Vilem, Karel, Jan a Dobeš (Jan byl němý). Kati, jeho jediná poručnice, přes čas držela oba statky a teprve když ji synové poháněli do soudu zemského, postoupila jim Kamenici hned (1601) a Bukowu si podělala do smrti. Před r. 1615 se bratři podělili. Vilem měl Čermnou a Karel Horní Kamenici, oba s Dobřem drželi statek Bukowu společně. Karel začal věrným císařem, uvolněl Kamenici Horní i po konfiskacích, zejména ještě r. 1634. Poslední z toho rodu Ludmila Kateřina ze Šloric zemřela r. 1666 odkázavši statky Pustice a Kamenici, manželce svému Janu ze Stauffenberka, eisarkému vojenskému hodnostáři, který se velmi zadlužil a Kamenici přišla do prodeje. Roku 1676 prodali komisaři od zemského soudu tvrz, dvůr a ves Hořejší Kamenici, dvůr a ves Čermnou, dvůr Škrehleby a ves Hlohorečice i s Hradkem, který se tu naposled připomíná, Kateřině Hochanšerové z Leskova.

o prodeji kamenického zboží uodol dr. Profous

zápis v zemských deskách (DZ 392 B3), který zní:

"1676 prodáváme (zde rozuměj zemských komisariů)
 tvrz Horzegssj Kameniezy ..., s krémmou ve vsi
 Lohoweziuzych pustow, s resmíemí Kamenieze,
 Czerna a Lohowezieze, řešenými ... atd.

Tu se poprvé objevuje název Lohovečce a tak jej pře-
 vzali i Trautsmannsdorfové, ovšem poněkud měnili ve
 svých knihách Lohowsehitz."

Pani Kateřina Hochanzerová byla asi velmi zbožná
 žena, kláštera a církvi oddaná, poněvadž koupila
 statek kamemický věnovala klášteru Chotěšovské-
 mu. A od ~~kte~~ kláštera koupila, či výměnou za
 jiné, získala zboží kamemické i s Hlohovečcem
 v r. 1678 Maximilián Trautsmannsdorf, kníže
 hohorohyňský

V dějinách Týna je uvedeno: Panská Týnská a Čechov-
 ké se statkem Mirkovským podle císařské resoluce byly
 prodány 30. března 1622 Maximiliánovi hraběti z Trauts-
 mannsdorfu takovým způsobem, že kupce ani črtám
 nezaplánl.

Dále se horoří, jak své panské rozšířil kupcem dal-
 ších statků. Tak ku m. panské Hostouňské, statek
 Tasňovický, Větrov, Puchice, Stovice, Bílý mlýn
 atd. Hlohová a Kamence byly součástí statku
 Čechovice.

O panech na Roupore

Je přetřeslivých kapitolách jsme si vyprávěli o tom, kdo a v které letech seděl na Hrádku a Horní Kamenici. O Dolní Kamenici jsme se zmínili jen ^{na} počátku historie obou Kamenic, kdy osady obou byly spjaté.

V průběhu 15. století zmítaného válečnými a jinými krutými událostmi, kdy naši krajina procházela vojenskou silou, kdy ji napadaly zbrojné houfy tymské a jiných pomáhačů bavorských křižáckých, je statek hrádecko-kamenický v držení Bohuchvalu, kteří však šlo na Hrádku opouštějí, šli na Kštem a pak na Bezděkově a Klator. Zatím Hrádek pustne, pustnou i některé vsi, jako ku př. Škreběly, i křem v Hlohovčicích je pustá, možno i některé grunty jako u Pousky (dvůr pustý uhlí, poustka) a nedobře bylo i na Horní Kamenici už do r. 1521, kdy tato přechází do držení páni ze Staric, kteří tam stavějí tvrz, vladnou i nad Puchovicemi a ve směrni okolo.

V těchto letech letech 16. století kupují páni z Roupory Hlohovok a Dolní Kamenici.

Hrad na Roupore byl močný a pevný, jeho páni měli obrorský majetek, drželi ku př. i Prackatice, a mnozí z nich zastávali i důležité úřady při královském dvoře.

V průběhu let byli i páni Sibiě, Kolovčů, Poděbravů, Bukovců, Kloušora a podobně. Zmíním se o tom též v popisu minulosti Sibiě.

To jen úvodem, proč si budeme o Rouporských vyprávět i ve spojitosti s minulostí Hlohovčic.

První hlohovčický kronikář je Václav Kayer, současného dědy Potěšské Pekyřky otec, začal psát hlohovčickou kroniku v r. 1922. Zachoval v jejích zápisích mnoho zajímavého pro příští hlohovčický pokolení, které si již těžko budou umět představit, či něco vědět, jak se u nás žilo. Vzdávám tímto úctu jemu i jeho pokračovateli Adamu Votršákovi.

Václav Kayer pocházel jako roják z Doupova, odkud se do Hlohovče přezeměl. Hovořilo se o něm jako o jursmákově. Zamyslel se na dávnou minulost ¹⁷⁴⁰ našeho úvodu své kroniky chtěl zachovat něco z oké minulosti. Jako chlapec slyšel v Doupově vyprávět, že byla nějaká pamětní kniha zříčením hraběte Doupova. Tak tedy do kroniky napsal, co mu bylo v ní řečeno o Hlohovčičích. V závorce u zájmu je uvedeno, že tak bylo v r. 1770. Zápis mu zněl: „Obec Potěšowsy dodá každé dva páry rolnického potahů. Obec „Lovčína“ (t. j. Hlohovče) dodá třikrát každé dva páry koňského potahů pro hospodářství dvůr Doupov.“ To by měla být zpráva z dob roboty.

A když se zamysleme my, kteří již z předšlých ka-jritol známe doložené skutečnosti.

Ke zprávě je několik údajů, jež jsou v rozporu s historicky doloženými skutečnostmi, potvrzenými příslušnými archivy a materiály.

Tak ku př. název obce Potěšowsy. Původní název byl Podieňovsy. Dále v roce 1770 je ves Hlohovče již 92 let majetkem panství horšovstabského a to od r. 1678. To dočazují zápisy v grantovních knihách hlohovčických, uložených ve státním archivu v Klatovech.

Dále je neprokazatelný název vsi „Lovčina“. K tomu uvedl
 v žádných dostupných historických materiálech. Podle Maje-
 rny kroniky její původní autorem publikace „Stančkovsko“ z r. 1940.
 O tom, že naše ves již od svých počátků se jmenuje Hlohovčice,
 jsem předtím podal řadu důkazů jak z klzeňských Dvorských
 desek, tak i ze zápisů Desk zemských. Název Lovčina je od-
 vozen od obecného pojmu „lovčina“, jak se říkalo všem
 lorným prostorům a ty bývaly v našem katastru dávno
 před jeho oddělením, před založením vsady.

Am' pan Václav Bedřich Holub ze Srbie, který též zpracovával
 skutečně historici příškolenských obyč. ve svých kronikách, se o
 tomto názvu vůbec nezmiňuje. O robořácích píše, že
 Hlohovčiči robořovali na poplužním dvoře v Horní Kame-
 nici, o čemž budu psát v příští kapitole.

Ověřit je možné, že v prvních letech 16. století - jen do r.
 1521 - mohli Hlohovčiči patřit krátek k panství Roupov-
 skému a tu zase nem' možné, aby robořovali v Roupově,
 vzdáleném od Hlohovčice více jak 10 km. Muselo by to být
 na některém bližším dvoře patřícím k Roupovu, jako
 Klovšov, či Buková. Nikde jsem však o tom neče-
 l žádnam ani v kronice hrada Roupova, která je
 uvedena v Sedláčkově „Hrazech a zámech“.

Přelo však se zmíním o pánech roupovských v souvislo-
 stí s jejich držetím Hlohovčice a Horní Kamenice. Dolní Kame-
 nice. Je skutečností, že počátkem 16. století koupil Jan
 z Roupova (zemřel r. 1540) statky Hlohovčice a
 Dolní Kamenice a je možné, že v oněch dobách jiných
 zmatků a utrpení, kdy hradech' páni své Hlobořovali,
 kníradly Hlohovčiči na krátký čas patřili z Roupova.

Důkazy však chybí.

lynové Janu z Roujevora, Volf, Adam a Kryštof prodali
tvrz, dvůr a ves Hlohov, Vránov a Dolní Kamenice
Křišpergovi z Křišperka, seděním^{mi}, furzi a statku
byly mlýn. Tento Dolní Kamenice brzy odprodal, ale
zase ji znova sňatkem získal. Když zemřel 1571 na
každého z jeho synů připadl slušný podíl. Syn Kryštof
dostal svůj dvůr a vsi Hlohov, vs Kamenice Dolejší
a Poděvany se statkem klouševským.

Rok 1620 se stal osudným a nešťastným pro všechny,
i jeho bratry. Kryštof, který „se dal pohřbovat“
za stavovského povstání jako komisař a rolil za
českého krále jako kraběle Bedřicha, známého čer-
kého krále zimního krále, velmi rychle prodal
Hlohov i ostatní statky, jež stejně r. 1624
připadly konfiskačním řízením (Dolní Kamenice
již 1622) habsburským Trantsmannsdorfovi, knížeti
Horsorohyuskému.

Ukdati nemí zmínka o Hlohovčích, poněcož
z předcházející kapitoly o Horní Kamenici víme,
že Karel ze Štore zůstal císaři věrný a při prodeji
hornokamenického statku jsou Hlohovčiči jako jeho
součást, uváděny.

Hlohovčiče - poddanská ves

Trautsmannsdorfská

V závěru kapitoly o panství Kamenickém bylo řečeno, že statek byl koupen č. oyměněn získán horešorskými - skými Trautsmannsdorfy v. 1678

Staré grov. form. knihy velkostatek Horeš. Týn, uložené ve Státním archivu v Klatovech i s robotními registry, knihami kontribučními a Josefovským kata- streim (oše řečlivě inventarizováno pod názvem „Velko- statek Horešorský Týn“) vedou hlohovčiče od r. 1678.

V těchto knihách a listinách jsou hlohovčiče uváděny pod paněměným jménem „Lokowsewitz“. Grov. form. knihy jsou tři a budla & m. h. horoňt při jméněch hlohov- čičekch usullikč.

Horešorskými Trautsmannsdorfy, jak již jsme v předstě kapitole uvedli, získali konfiskačním řízením po Bílé hoře velmi levně obrosté panství, obsahující většinu území a vermě. pozdějšího horešorskymského keřtman- ství.

Pro velkou rozlehlost bylo panství rozděleno do vřetnoslen- ských obrodů (samostatných statků) s panem orenám, kontribučním, písař, dráby, redemím pozemkovým (grov. form. knih) a pod. a na každém poplužním dvoře s hřáboem, poklarným, dráby, hřáboem, dvo- skou čeládkou (bude vyjmenována u sčítěného dvora) a pod. - Hlohovčiče podobně jako Čermná, Hlohová, Kamenice, Vánoy, Křenory, Puchov, Malahovy, Čechov, Horešovice ač spadaly pod vřetnoslenský úřad v Čech- vích. Tam byly také vedeny záznamy do grov. form. knih, záznamy o kontribučních, robotěch, dědičích,

malých smlouvách, dražbě pozemků, dlužen u každé
obce a každého robitníka. V zápisech v gruntovních
knížkách se můžeme dočíst o osmcech každého hlohovčiče -
každého granta.

Kontribuce a roboty se měnily podle současně sítrale na
grunte (usedlosti) a proto uvedu jen jako příklad
pratinosti takového hlohovčičského celolátníka
na přelomu 18. a 19. století. Dále také zkačky
z doby roboty, jak jednou zachoval v kronice pan
ňděl Holub ze Štobie a drakou vyprávěl starý pan
Jakub Toupal (Kuba Kachojč).

Roboty

na robotu chodili hlohovčiči do Horní Kamenice,
kde byl jeden z kopužmích dvorů knížete Trauts-
mannsdorfa z Horšova Týna. (Pozn.: Kopužmí dvůr
byl dvůr s ornými poli, lukami a pastvinami - bez
leina rybníků).

celý sedlak u hlohovčičích byl povinen:

3 dny na jaře orat k setbě, 1 den orat přiloh,
1 den vozit hrnj, 9 dní zřítobiti, 4 dny pomáhat
potanem, 2 dny sekat o sendech, 9 dní o žněch,
1 den se účastnit jako honec přilohu na zajíce,
- měničně platit 5 zl. kontribuce. Když chtěl
ožerit, musel 7 dní navíc robotovat,

že roboty byly různé o tom řečí roboty Červen-
ských na dvoře hlohovčičím a roboty Štobíkych,
o nichž budeme také koruně.

Zkačky z roboty

Roboty o sendech pracovali hlohovčiči na lukách
na Krahleby. Za poleovního odpočinku si mužští
odskočili na sklenku do krahlebské hospody.

V hospodě seděl náhodou dudáček a ten zahrál robotní-
m'kým na pískla. A s tímto muzikem se chlapi dali
odvést dolů k ruským lukám. Přišli však o ně v
korději u dole už na ně čekal správec s dráhem.
Rozhněvem hnál se na robotníky s hůlmi.

Š zlov se potízel. Robotníci s kosami v rukou se mu
postavili a jeden z nich, jménem Josef Traxmandl,
řikal mu Porka, ohýl správec za krk a uhoď
s ním o zem, až my tento zabekal.

Porka stihl těžký křesl. Byl odvezen v poutech a
údatně pak poslán na jurnat do Dalmácie,
kde pobyl 14 let.

Podobnou v podmínku na svého děda vyprod-
vel starý Jakub Teupal, jenž byl (tedy Karla Macel) a
i s jimi odprěl purním poručností. Všichni rebelové
byli potrestáni 25 ranami lískovicí.

Je jisté, že podobných případů byla řada a život Hlo-
hornických, Čermáckých, Hlohovských a dalších
pod Čechovskou a týmikon vrbností byl těžký ka po-
dobný životu robotnického lidu v celých Čechách. O tom
čteme ku př. v jirákových Probozích, Krbových, Chod-
ských rebelích a v celé románu jiných. Podle docho-
vaných Měmimův zpráv zachytil už v svých Ději-
nách někoho starší "K. Krofka". U nám to potmáží
zachovaná robotní registra a kontribuční knižky, ulože-
né v Klatovech.

P Tyto průměrné materiály o Hlohovčích jsou značně
rozsáhlé a měl jsem možnost po tři půllety do nich
nahlížet. Mnoho jsem si ovšem československým štěm,

přičin, ale nebylo v mých silách, abych vše člené mohl započít. Vše je psáno německy a sčítacím a pak kuračtem. To mi hlavně v Hlohovické uveřejky a ty jsem si ze mých gruntovních knih vybral a v dalších kapitolech je uvedu. Zapsal jsem si i některé údaje na několika gruntech.

Uložené materiály by byly pro normálního čtenáka - laika, málo zájmové a málokdo by měl trpělivost jím nastudovat, leda uznaly nejich předků každý sobě. Je to hlavně studijní materiál pro odborníky, případně pro úřední potřebu, pro speciální práce a pod.

Je tam totiž i šarfyřský katastr naší obce. Jsou to novoty volných listů uložených v deskách (řanovcích). Obsahují všechny katastrální pozemky, soupis obyvatel, výměru každého pozemku, půdorní parciel, jejich lokaci (umístění) v katastrálním honu a tím i jména honů uokružova. Prohlížel jsem ku př. parcelu "Hlu svdu", poněvadž to jméno mluví pro mne jako kluka zlatým zrakem.

To vše přerechám budovím svým následovníkům ke studijním účelům, aby mohli tato moje male v práci doplnit, opravit a zpřesnit. Hlavní je, že víme, kde jsou své předměty o Hlohovických uloženy, neboť jsem také užil v dalších kapitolech.

Uvažím trautsmansdorfskou kapitolu s tím, že robotu hlohovických skončila rokem 1848 a panství Týnské po osvobození v r. 1848-1948,

Hlohovec - osada maskera - založená a osídlená

V předcházejícím kapitolačn jsme si vyprávěli o poddan-
ské podřízenosti naší vsi různým pánům, o panstvích
a slabečích těchto pánů, o děloé historii našeho kraje
ve vztahu k naší vsi, o hradech, hrádkách a tvrzích,
na nichž páni a vladykové našich předků žili.

Nyní obrátíme pozornost zcela k naší vsi, k jejím
zakládám, osídlením, životu lidí, o jejích gruntech a
usedlostech, o jejích zvěřích, práci a v druhé části
knihy o zvycích, obyčejích, prostě o všem, co nějak
s jejím životem souviselo, co zanechalo písemná svědectví,
co uchovála paměť a tradice.

Zakládání osady.

Vrátíme se v myšli do dvouletých dob, do posledních let vlá-
dy krále Jana Lucemburského (1310-1346) a do prv-
ních let panování otce vlasti, krále Karla IV. blahé pa-
měti, jehož šestisetletého výročí úmrtí jsme r. 1978
uzpomínali. (Doba jeho vlády: 1346-1378).

Jan, otec Karlovo, si málo hleděl péče o svou zem. Vět-
šinu času svého panování dlel v úžně, účastnil se
her a turnajů a domácí šlechtu i drobní zeman-
kové si hleděli zase více svého prospěchu a rozmnožová-
ní majetku na úkor koruny. Jan potřeboval na
svoj dobrodušný život mnoho peněz. Půjčoval si
je od pánů a dával jim královské statky v zásta-
vu. Množili se loupeživí rytíři, lapkové, kteří si
šťastli touze na přechodech a nepřadali kupce,
obchodní karavany i diplomatičké posly.

země enuolla a puestla. Lidé opouštěli vsi, potulova-
li se krajem a mnozí se dávali do služeb loupeživých
tyhřic^{vů} a zvykali zahálec.

Když se mladý Karel vrátil z Truceie, kde byl na vy-
chování, zhroutil se situace v zemi. Ještě za čírotu
otevra ujal se řízení a správy země. Začal proná-
sledovat a trestat loupeživé lapky, tykuperal zastá-
vne královské statky a snažil se, aby zabránil hladu
bíde, hladomorů, jež vidaly mezi poddaným
lidem. Linyehleně nařídil odvat lidem půdu k obděl-
ání, zakládat nové osady, aby byla zárodněna pů-
da. A do této smutné doby spráda i založení naší
venice.

Řekli jsme si upředu podle vyprávění arcibiskupa Teji-
lého, že v mostoru, kde stojí naše ves, se rozkláda-
ly těžko průchodné mokřiny, porostlé křovisky,
lištnatými stromy (bělými) a jehličnatými lesky-
borovicemi.

Tyto mokřiny vytvářel potok, tekoucí od úbočí
Raollice a rozlérající se s výšou nespádovými zá-
krutů vodu do velké šíře, trvale promáčel půdu
v mostoru pod Sibierni až k Bažantnici, od
Poděvna až k rybníčku ve Drahačech a podél
potoka z až pod Krehleby a i dále. Jisté, že
v tomto mostoru byla i tuhá mlá, vyvýšeniny
jako na Klítez, na Strávušech v Sibiach, kde stá-
vala tvrz a pod.

Že tyto mokřiny zarostlé hustými křovisky zde
byly a porostly se dobře dařilo, o tom podávají
podnes svědectví některá místa v našem katastru.

Ve drakdén, hned za ústí k kačeradům za mých mlá-
dých let bývala za fotbalovým hřištěm bažinka zarostlá
hlímv. Jako kluci jsme se na ní houpávali, dávajíce ovšem
pozor, abychom se neprobořili do hlubokého bahna. Jednou
mý se tam kobyla probořila a museli ji provazy vytáho-
vat. Zručením starého, původního účelu drak, ušlo toto
místo pozornosti a za těch, řekněme 20 - 30 let, bažina
zmokrala, změnila se v močál a porostla křovisky a
stromy, z nichž některé již do močálu radily a pro-
kazují v malém pradávném obraz krajinu, obraz onoho
neprostředního Bítava.

A podíváme se dál nahoru do drak k rybníčku. Z celé
plochy dna v současnosti vyrůstají již do značné
výšky pruty budoucích křovisk a rybníček se časem
změní v druhou bažinu zarostlou křovím a stromy.
A na rychlý růst porostů ukazují i současné, snad
úmyslně založené remízky „v jámách“ a nad
„Lohorským rybníkem“. Na poděvasských polích dale
k potokům při vlnkém léte zapradaly sklizecí stroje
tak, že práce musely být prováděny ručně. V hloub-
ce se tu jeví rašelinné podobné bahno.

A řekli jsme, že v prostoru křovisk byla i časem
suehčí mlša, kde rostly dubiny (na sušené louce),
topoly, kačtany a na klíte borovice. A takové
suší místo bylo i tam, kde byla později zaklá-
dána esada.

Tyto velké křovinaté prostory skýtaly dobrý úkryt
pro četnou lovnou zvěř, ať kauč, vytrkav, lišky,
jezece, zajíce, ať čí pernatou jako bažanty, jeřábky,
tetřevky, křepelky, koroptve a pod. Je jisté, že pro-
story sloužily jako loviště, či jak se říkalo „loviny“

pro vojvodky na hradištkách a později vládky na tvrzích. Hradištko bylo na Holubičce, v poldělnu na Srbské Hůrce, na Holi, Radlici, Ketrěbu atd. Blízké tvrze byly na Hlohově, na Hraděch, v Srbském, Lštem atd. A na všech těchto faktech jsem napsal v následující kapitole šaji o založení Hlohovce. Každá polděln má své historické jádro a že pozdější obyvatelé osady byli lidé Hlohovci, to potvrzuje jejich původ od Hlohové a tvrz na Hlohově má své počátky již ve 13. století.

Uvědomme, že naše krajina byla součástí emodské kolonizace čili chodského osídlení. Lidé, který byl za purních let Karlova řízení země vyslán, aby nejprve osídlil osady kolem tvrze, pak aby kopal regulační svody, který klaučil lesy a křoviska v našem budoucím katastru, to byli omi „bratři Chodů domácíky“, osídlující Štáňkovo, Koloroško, Polensko atd. Byli to tedy lidé z Chodu, českého kmene, který kdo kmemy jinými tvořili Český štát.

A že to bylo v dobách Karlových, je velmi pravděpodobné ač Čermná - douv Tr již byl v roce 1233.

To také doopravdyje, že nejprve vznikaly osamělé dvoce s pozemky kolem, čeledi a rodinami, jež se rozrůstaly, zúrodnily další pozemky pro sebe stavěly vlastní další dvoce a vznikaly osady - vesnice. Za doby Karlovy vznikaly osady tvarem láňové a taborem byla a naše ves.

Nejdříve totiž vznikaly osady lesní - křehové, po vyždáření krajiny na rozestřích osady újezdové. To byla doba 10. - 13. století. Ve 14. století byly osady štaceny podél cest, buď po jedné nebo obou stranách. Cesta tedy vedla křovisky od Hlohové

k trzím srbické a trzím osadě Kolovsi, usedlosti v la-
nové osadě měly za humny lán pole. u nás to bylo za
každou usedlosti na západní straně pole "za humny"
loučka za humny, druhé pole za humny a případně ještě
pole "v ouzkejším", na východní straně jen louka - trá-
vník, poněvadž potokem končil katastr ve směru východ-
ním.

U nás byli jeden z Hlohovců někdejší poddané na zárodněm
Hlohovčickém Bláta, nemuseli to být jen lidé od hlohovské trze,
klášť zakládali osadu, mohli být i ze Skřevic od Hradčev, ale
i odjinud.

Všichni však museli podle tehdy platného práva perkrekt-
mho zaplatit zákupné čili podací, jež v oněch dobách
na Týnsku čimlo asi jednotkovu gráží za lán ve výměře
kolem 60 strychů (koreů). K tomu dostali lehotu čili
lhůtu (Lhotu) na 5 až 10 let, kdy nebyli vázání žádnými
platy a povinnostmi. Po té lhůtu trvala do zárod-
něm určených (předělených) lánů a ještě pak nějaký čas,
když už půda dávala užitek (Podle Krofky o poddaných
na Horšorohyňsku)

O původě názvu obce, musím, až nemůžu mluvit, poně-
vadž vše bylo podle uveřejněných dokladů vyšetřeno v předu.
Kromě se tedy o svého počátku jmenovala Hlohovčice,
ovšem zastaralá jméno Hlohovezice. V 16. století
se objevuje v zápisech Zemských desk jméno přerodu statku
kamenného názem Lohovezice (Lohovčice) a ten
převzali i Trautsmannsdorfové do svých pozemkových knih,
ovšem poněkudě Lokowsehitz.

Zakladatelem naší vsi byl jeden z Hlohovců na Hlohově,
předchůdce Jan z 80. let 14. století, ať se jmenoval
Behuehral či Behuslar. Ke Hlohově jsme patřili

původně i kostelem a pohřbívaním u so od pradávna, tedy od založení osady. Kostel při tvorbě byl ani kostelem farním od pradávna.

Při zakládání lanových osad se plocha obdělávaných pozemků v jedné lokalitě nazývá hon a v něm má každý osadník svůj lán. Při obdělávání dalších prostor se postupovalo po honu. V každém honu měl každý osadník svůj lán či parcelu. Byli-li hon velky, byly i lány velké a opačně. Vyjimkou tvořil základe osady, jež tvořily původně dva dvoře. Jejich usedlosti si obdělali pánové a blízkosti a proto také tyto usedlosti ^{měly} většinou lány v blízkosti osady. Tak ku m^u lán ~~ne~~ "kou brance" patřil k pozdějším č. 11. Lán za ním ke Stančkovu usedlosti č. 10 a tak bylo i ve směru k Sibiřským dvorům směrem osady došlo k zásadním změnám, ale přesto téměř dočasnou usedlostem patřily většinou lány blízké uří. Přesná výměra, lokace a oúčení u věci majitele parcely bylo dáno až josefinským katastrem z osmdesátých let 18. století (1780-90).

Každý hon měl své pojmenování. Byly určeny i hony pro společné užívání zvané "obeizny", z nichž některých se později staly t. z. obcem' pozemky (drahy, pastviny, dluhy atp.) Takovým obcem' společným pozemkem čili "obeiznou" byl hon počínající tam, kde stojí klendů ehakupka č. 47 až ke příkopu, který srozděl vodou s poli "za příkopem", kolem řeky "roudoli" a lokami za hromny do strouhy a bažiny na dráhách. Honu se po vyřazení řady ehakup k pozdější číselně říká "pole za Křížoje k ehelně". A proto také honu za ním k Sibiřským se říká "za obeiznou lidově, za vopřízny."

Každý hon měl tedy své pojmenování. S těmi názvy
 honů se setkáváme i v gruntovních knihách traatsmanns-
 dorfských. Aby jména byla zachována i pro budoucí,
 nacházel jsem jejich plánek podle katastru a tito je
 vyjmenují:

Na humny (a to hon mívá polí hned za učerostmí,
 hon iak za humny, hon drahyých polí za humny),
 V ouzkejeh, V dlouhých lukách, Na soudoli, Pod úhel-
 nou, Pod lesiky, Za lesiky, Na filmci (nová opava
 od učky k Nočradlům), Na kvěnověch, Na velkých a má-
 lých dělečech, Na klínu, V orenojěch, V drahačech dole,
 V drahačech nahore, U rybnička, Na sadu, Na
 kaplanku, Na vorolečech, Na brauce, U žbračeta
 dole (rozdíli za německého pole), V serbasoje špiči,
 U hráček, U rybnička, Na dražkách, V járnách, Na ber-
 liku, U žbračeta nahore, pole Na dvořsku, louky
 na dvořsku, pastýřovo louka, Na hrávnkách,
 Za fankojě, Polička k Srbiům (za Kohoutě),
 louky Za vopřízny, pole Za vopřízny, Na trabačce,
 Za přtkopum, Na semerinku, Za Křížojě k eihelre
 (muřodm' Oběizna) - oběizna.

Hlohovčická báje

Jako Mistr Alois Jirásek zpracoval na základě starých zvěstí z Kasmovy a Dalimlovy kroniky a tradice lidového vyprávění známé „Staré pověsti české“, tak i já se tuho pokusím na základě zachovaných a omítnutých skutečností vyprávět báji či pověst o tom, jak naši dávní předkové žijící v osadách pod tvrzem, či na samotářích v lesích k nám přišli a nový domov, utok z dřevě sroubenou své založili.

V mé mysli se odvíjejí obrazy zašlých časných dávných událostí, vidím krajinnou lesy porostlou, vidím mokrá trásoviška, s nimiž naši předkové při jejich odvodňování, začátek a klucem svéali nejprve zápas, aby půdu úrodnou učinili a nový domov osídlili.

Pojďte se mnou a poslyšte báji dávných, zašlých časných. Poslyšte vyprávění o lidech, kteří na odvodňování mokřinách se usadili a tyto pro sebe a své užitečným učinili. Slyšte, co se dějalo z bajných vyprávění o pokoleních, jež tu v naší krajině se usadila.

Nebylo tu město, dědín jen málo a na návrších či ostrohu nad potokem vrodily vlnyčné tvrze a na kopcích stála hradiště.

Na mokré země černaly se okromné srality, tuň potokůch a říčkách zelenala se trásoviška houpačkové půdy. Bylo na řítu i v lesích dort ořádných bažin s kránský ptactvem oživenými, dost slatín, v nichž se sblížely staré stromy,

mnohé z nich pak válejí se a hnijí v tmavé,
 wannědele močálovité vodě. Zvěř bylo všude hojně.
 Divoký kanec s bačnyňmi roztrvali řudou a váleli
 se v bahně, splechým podrostem křovisk táhla liška
 a ve větvích se mihla i divoká kočka.
 Na travnatých a jussích místech pasly se srny, ve vysoké
 a suché trávě dováděli tetřevi a na hrázdech seděli
 jeřábci a křičeli bažanti nad hlohovskou vodní tůň.
 Hadykové z okolních tůní a vyvolové z hradišť,
 nořádkali v lěchto (koněnách) lověnách kony na
 černou, vysokou a pervaťou zvěř.

Hvězdná obloha večerního času zářivě nocí jiskřil
 nad krajinou. Čilý ruch na tuzi hlohovské rušil klid
 nad umírající osadou pod tůň.

To čeládko tůní na věřiči jiskaz pana Bohuslava
 Hlohovec, vladyka na tuzi hlohovské, na kon se
 chystá a zbroj sobě připravuje.

Již před několika dny pan Bohuslav zpravou došel,
 že v málkách háměch a bahništěch směrem k Hůree
 hradišťm a tuzi srbské, v lověnách za vškem ba-
 žantím, stádo kňourů s bačnyňmi se prohání,
 řudou ryje, vysokou zvěř, bažanty a jeřábky pláť.

Rozhodl se vladyka, že hor us pořáda a dotatkem
 mana kaveňho, řádně ryzeného, tuzem i suže
 řud zimou napim a i poddani pak z jiné zvěře
 užitek mti mohou.

Den před lozem jiskaz vydal, aby luky - samostřily
 novými lěhivami, z orčien střev spleťonými

opraveny byly, aby touze síly trohlymi naplněny, kopí
aby v ohni zakalena a břízce naostrěna byla; puš ladj,
k tomu zocit a naháněni vyričena, v začátku části turze
s pachočky vodičmi připravena byla.

S dostatek hýč nosičkoujch aby byl a dva špižní vozy na
zvěř u brány k zapřázení stály a na ves bázantí zitra
k kolektivnímu dovezeny.

Proto oven ruah na turzi vládně a porad otola omden jile,
a poddané ještě upozorně, aby jako naháněči a
nosiči k čarnému jitra připraveni byli.

Pom' ranni kohouti zakokrhám' buoli trubače, klerý pak
troubením na vol' oznamuje, aby všě se včas k honu
připravilo. Během hodiny jsou příjazy provedeny a
vladyka Hlohorec se svým blízkým na konci u pěti
družinou se vydávají na lov. Letkou pod turzi
s přidávají poddaní se naháněči a nosiči a za
osobou se původ účelně řadí, aby se vydal na
cestu k všeku bázantímu.

Na svatm škrohlebském je světllo z dvorce viděti,
kolyž se přečte do lovin určeným směrem ubírá,
nad rybím řím' hlohorskou za vškem bázantím
je řídká mlha valí, kolyž za Harkou na vyčnude
nočiva se den rozbrěskovat. Ještě před tím' dává
vladyka pokyn k zastavení, aby následní pokyny
lovecům a naháněčím udělil.

Již se rozvolnívá, kolyž mají tuň a tu již čelo lovec
vypláňio na úzké cestě k srbiečtorzi křivoly vedoucí
šládečko sra, z něhož hned tři kusy pod střelami
z kusí k zemi padají.

Na novel vladykův jeden stěd loze křovisky směrem k vršku klítee vyrazí a druhý mezku k Hůrce se žede, ani po čert-
hodině těžké emze a jedy na komer vyrazí, při stě kote m
vero k potoku. Stědu knouří z bahmíta pro skabici před
potokem vyprašili a šlo ke klítee směřuj. Vladyka smluce -
ným signálem oba stědy zastavuje a nařizuje, aby loze
i naháněči oběma stědy do šíře rozestaveným oblouk pro
kruhový oběhvat svírali, bačnyě od podtrnívat oddělit
ke smažili, aby tak útek kanva a bačnyě zadrželi.

o tři nacháda ten pravý čas stránice a divokého
lou. Ke slovu přicházejí ve bílých rukou ostrá kopí,
která ne cile zasahují. Jásaví pokřik loze značí
každou zasazenou koňst. I několik lam a dva
jezevi se stědají vitným útokem.

K poslednímu je zatroubením loze ukončen a loze
s naháněči přicházejí s usorenou koňst, klerou no-
siví neton na hůřech na různé shromážděně pod
osamělým duby a topoly na suchém místě mezi
křovisky.

Velká radost vládne nad útokem a loze usedají
k zaslouženému odpočinku a hororům o koňst
a právě sloučeném zdaňtém lou.

Vladyka Hlohovec obklopen loze dává ti vypra-
vět a průběhu celého honu. Poddam, norič
a naháněči, stojí a posedávají opodál.

Když se radostný hon a jdyot uklidňuje, tu se
jeolen z hloučka jedičerí prodaných, Hadam,
zvedne a osmaži, jde před vladyku a moř o slytém.

Hadyka Hlohovec navštívený bohatým uťorkem, u možňuče
Hadamovi, aby řekl, co má na srdci

Hadam se ozměl a horší:

„Pane máj, u vladyko náš, již několikrát jsme tuoly
lorili u místo, kde právě odpočíváme, by se po vy-
klučem křovisk u stromů, je vykopání od odamělí skok,
k založení doree hodilo, neboť tráva je tu hojná a
bohatá. Již dlouho o tom doma přemýšlím a mě čtře
ruhne by toto místo jako vhodné u dobré se zdalo.

Dej mi, pane, srdem. Místo předným udelám doree
zdrhnu, podaei plat zaplatím, tvým věrným
poddaným nadále setrám u povinnosti mě tebou
uložené vždy pilně u enostně konati budu.“

Vladyka hledí na Hadama poddaného, přemýšlí
u po dmlí mlčením všech kolem, klerí slozům Hada-
movým naslouchají, promlouvá:

„Tož, Hadame, měj u žádá, tu pal, místo sobě
u tvým rykluc, srub s dvorem z drhni, předu
přednou uem. Již před časem došla mi zříd,
že mladý král Karel, náš milostivý pan, z Prany
příkaz vydal, aby nové kraje zúrodnovány byly,
stoky u stody u místech mokrých kopány
u nové osady zakládány.“

Tato možnost se ti tedy dáva u ty, Hadame,
místo toto u do síře kolem vhodné k žiti
tobě i tvým prací pilnou uem.“

Teřka, da vladyka pokyn ke zpáteční cestě
na tvz. Radostná byla cesta domá.

na vršku bažantím zvěř s hýč nosných na vozy ižní
 naložena byla a v průvodu žirém ke tvzi a vrí hlokov-
 ské uvezua. Ženy a děti vtríc šťastným loceům běžely,
 aby je s radostí uotaly. Zvlášť pak radostný byl
 návrat Hadamův.

Plyne čas, přejde zima a štenore rodu Hadamova
 místo rodu Hürken myš, stoky tvodné kopow, ohra-
 du z kolí kolem mššho dvorce zatloukají a kóez
 temi vřžou. Uviti pak dvorec základy zdesek
 kamenných, od tvze srbské dorezených mšpravní,
 aby na nich stavem trubové zdvihouti mohli
 v mšběm lela a Hadlam, od onoho loce Tupal
 ičěný, už nemšm, ale s rodinou kluby, který
 jako další osadník mššl, aby v práci oba mške-
 ně pokračovali. Počet lidí dělmyen se tak rozrostl,
 Kuba, rozději ičěný (Novej osadník) vedle
 Hadlamova také dvorec pro sebe a svou ro-
 dim roubi, spolu vřžmídáte stoky tvodné
 k potoku kopow, zem vřžžurí, křóniska
 a stonny klui.

Tak se Hadlam Tupal a Kuba kotij prvomni
 osadníky, na místě neúrodném kdysi, stavají.

Zvěš o jejich počínu letí krajem a od pana
 Botuslava dostavě stolem a křuťm, přehážejí
 další a spolu s potomky rodu Hadlamova a
 Kubora osadu zakládají. Společně pak
 mostoz kolem a dále klui, křóniska pšl,

a tak již před polovinou 14. století stojí tu osada lidí
 Hlohorecovi, po vládkovi Hlohorei Hlohovčice pojme-
horana.

To už pak nejsou žádný honi jen svoych drow dvoreu
 kolem, ale esly vějič honi směrem k slunci západu,
 pod lesem Klátkow, pro potřebu dřeva svoneho nym,
 to jsou hony podél spoletých drah, hony směrem k
 hlohorské hři rybničné, hony k Srbicům, hony vjaniáč
 u ryžovišle blahé paměti, jak tu louky a nry úrodné.

A tu končí dčimá baje. Lidé Hlohoreci tu pevně sedí,
 mozoly rukow svých ehleš dobývají a i stow stach
 hřetovi vytvářejí, aby potomstvo na ně hude vjso-
 minati mohlo.